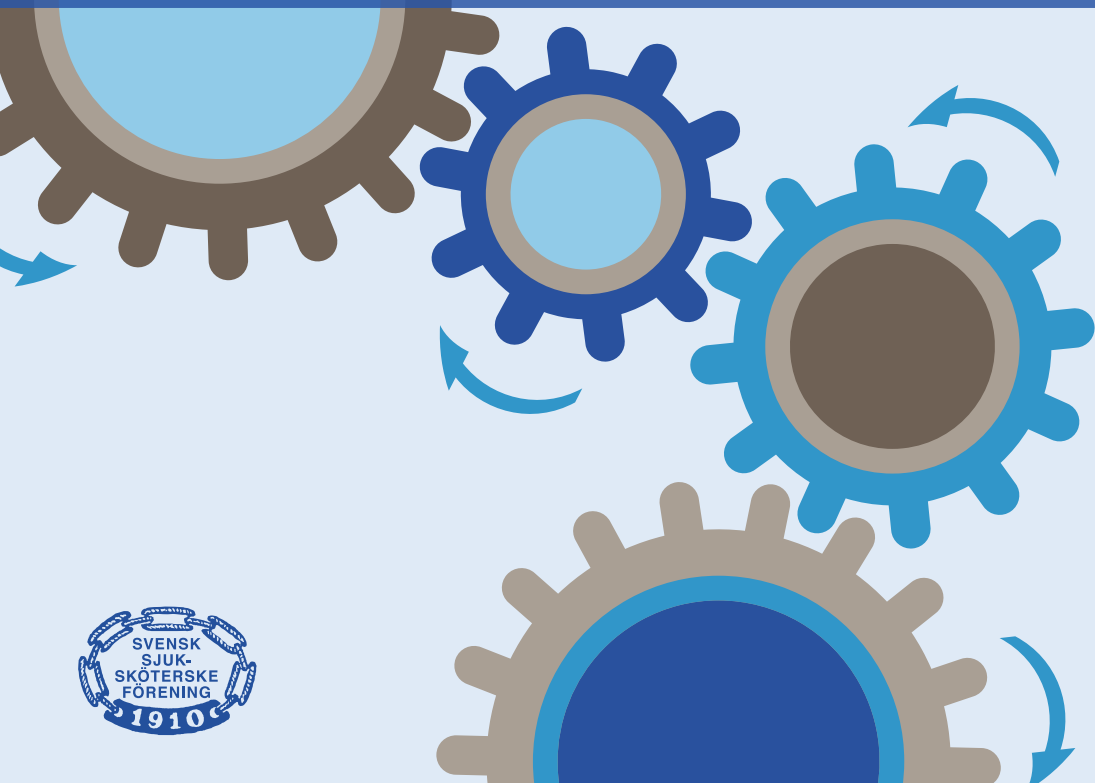
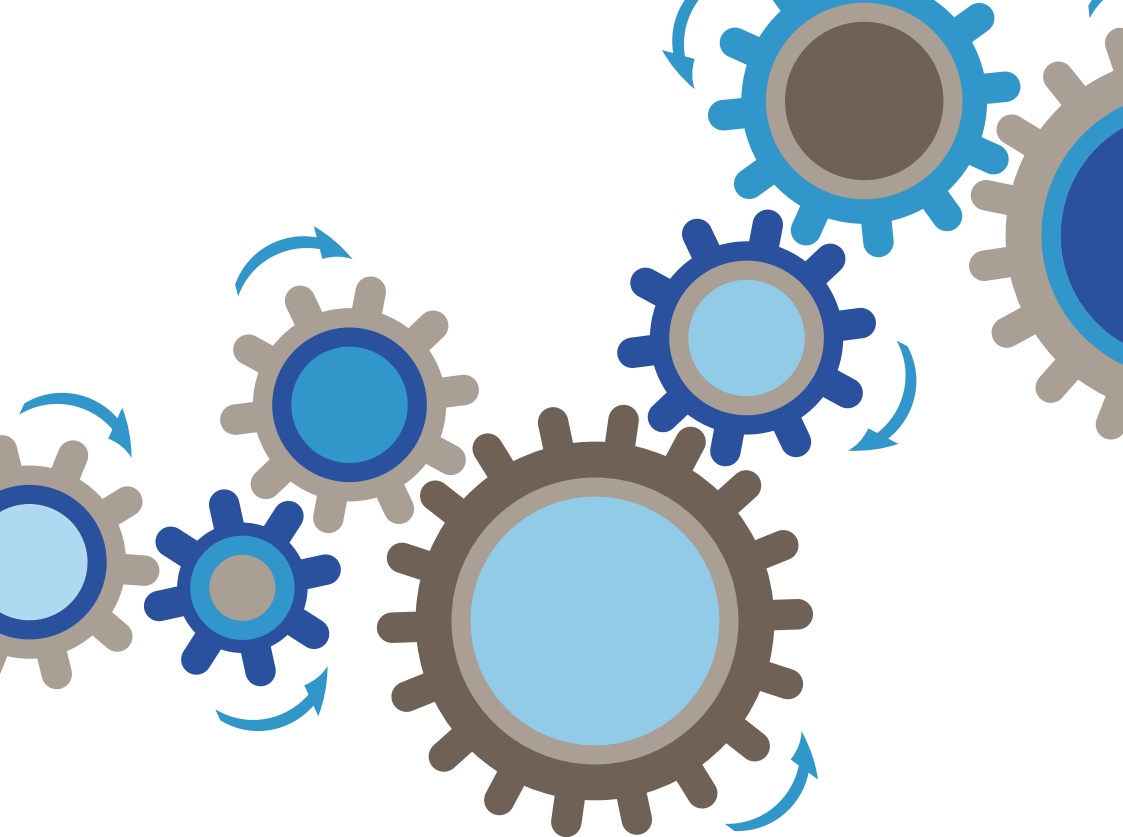

Satsa på omvårdnadsforskning för att förbättra vården

Produktionsfakta

Utgivare Svensk sjuksköterskeförening

Sakkunnig i forskningsfrågor: Elisabeth Strandberg

Grafisk form Losita Design AB, www.lositadesign.se

Tryck Åtta45, 2014

ISBNnummer 78-91-85060-19-1

Satsa på omvårdnadsforskning för att förbättra vården!

Svensk sjuksköterskeförening vill med denna skrift lyfta fram resultat från den patientnära omvårdnadsforskning som sjuksköterskor bedriver för att visa att den förbättrar vården.

I dagens kunskapssamhälle satsas mycket pengar på forskning och det blir allt vanligare att framför allt medicinska forskningsresultat är nyhetsstoff i massmedia. Det är en positiv utveckling att resultat från forskning uppmärksammas, men all forskning får inte samma utrymme i nyhetsflödet. Patientnära omvårdnadsforskning behöver också uppmärksammas eftersom den har stor betydelse för ett minskat lidande, en god hälsa och ett gott liv vid bland annat sjukdom och behandling.

Det finns många exempel som visar att när forskning inom omvårdnad efterfrågas kommer resultaten till nytta för patienter och närstående i den dagliga vården. Vi lyfter fram två konkreta exempel på god omvårdnadsforskning som lett till ökad kvalitet och säkerhet i vården. Med dessa två exempel vill vi argumentera för betydelsen av omvårdnadsforskning och att villkoren för denna typ av forskning behöver stärkas.

”Omvårdnad som forskningsområde syftar till att göra vården bättre, säkrare och mer jämlik.

Två exempel där omvårdnadsforskning förbättrar vården

Eva Joelsson Alm, sjuksköterska och doktor i medicinsk vetenskap, har forskat om övertänjning av urinblåsan, en vårdskada som kan ge urintömningsbesvär, infektioner och i svåra fall livslångt behov av kateterbehandling. En skadad urinblåsa medför både praktiska och sociala begränsningar i vardagslivet och leder till lidande och en stark oro.

Hennes omvårdnadsforskning har visat att övertänjning av urinblåsan är ett stort problem i samband med operation, men även att problemet kan uppstå

redan på akutmottagningen och under hela vårdtiden på sjukhuset. Patienter har ofta svårt att själv känna om de behöver kissa och det är därför vårdpersonalens ansvar att övervaka urinblåsans volym.

Forskningsresultaten har medfört att nya rutiner införts i samband med sjukhusvård. Tidig upptäckt och behandling av stora blåsvolymer minskar risken för vårdskador och lidande för patienterna.

Ytterligare ett tydligt exempel på hur omvårdnadsforskningen bidrar till att förbättra vården är resultatet från sjuksköterskan och docenten Ami Hommels forskning som visar att patienter med höftfraktur var lågt prioriterade i vården och att de därför fick vänta ett eller flera dygn på operation.

Höftfraktur orsakas vanligtvis av att man ramlar i hemmet. Av de knappt 18000 patienter som varje år drabbas av höftfraktur har nästan alla, cirka 97 procent, fallit. Förutom det uppenbara lidandet för dem som drabbas, leder lång väntan på operation till både förlängd vårdtid och ökad dödlighet inom fyra månader efter benbrottet. Dessutom ökar risken för infektioner, trycksår och förvirring.

” Genom att satsa mer på omvårdnadsforskning kan vården utvecklas och vårdskador förebyggas.

Ami Hommels resultat har lett till att det framgångsrika konceptet *Höftlinjen* har utvecklats. Konceptet innebär att de som har en misstänkt höftfraktur tas om hand snabbt. Den nya snabba vården av personer med höftfraktur börjar redan i ambulansen på väg till sjukhuset. Patienten slipper vänta på akuten, utan kommer direkt till röntgen och sedan omgående till en vårdavdelning och läggs där i en specialsäng med tryckavlastande madrass. Allt fler sjukhus inför nu *Höftlinjen* och vissa landsting ställer till och med krav på operation inom 24 timmar.

Dessa exempel visar att omvårdnad som bygger på vetenskap leder till bättre och säkrare vård för enskilda patienter, minskar lidande och ger bättre hälsa. Rätt bedömning och rätt åtgärder minimerar risker för vårdskador och är kostnads-effektivt för hälso- och sjukvården.

Omvårdnadsforskning ger vetenskapligt underlag för god vård

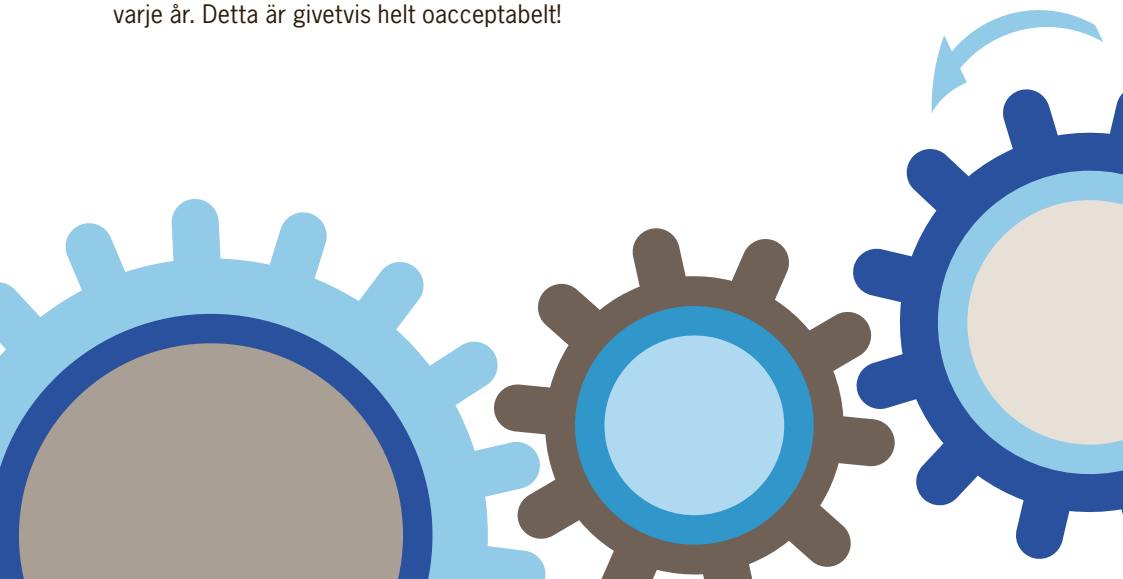
Omvårdnad som forskningsområde syftar till att göra vården bättre, säkrare och mer jämlik för såväl enskilda patienter som för deras närstående. Omvårdnad är ett självständigt kunskapsområde som sjuksköterskor har ansvar för. Omvårdnadsforskning kan med fördel bedrivas i samverkan med andra kunskapsområden som till exempel medicin, arbetsterapi eller psykologi.

Forskningen inom omvårdnad pågår inom flera viktiga områden och den kan till exempel handla om svårålkta sår, långvarig smärta, bemötande vid cancer eller undervisning för patienter med diabetes. Omvårdnadsforskning handlar om personer i alla åldrar och den utgår från en helhetssyn på människan. Detta innebär att människan ses som en helhet med fysiska, psykiska, sociala och existentiella dimensioner som alla påverkar varandra.

Forskning inom omvårdnad lyfter fram patientens och de närståendes upplevelser vid sjukdom och ohälsa samt undersöker nya metoder och omvårdnadsåtgärder för bästa effekt. Vidare söker forskningen svar på hur vårdpersonalen kan stödja och underlätta tillfrisknandet och hur god livskvalitet kan uppnås vid långvarig sjukdom och i livets slutskede.

Satsa på omvårdnadsforskning

Enligt en granskning som SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, har gjort år 2013 drabbas var sjunde patient vid sjukhusvård av en vårdskada. Förutom stort lidande, bestående skador och ibland död, kostar det samhället 7–8 miljarder varje år. Detta är givetvis helt oacceptabelt!

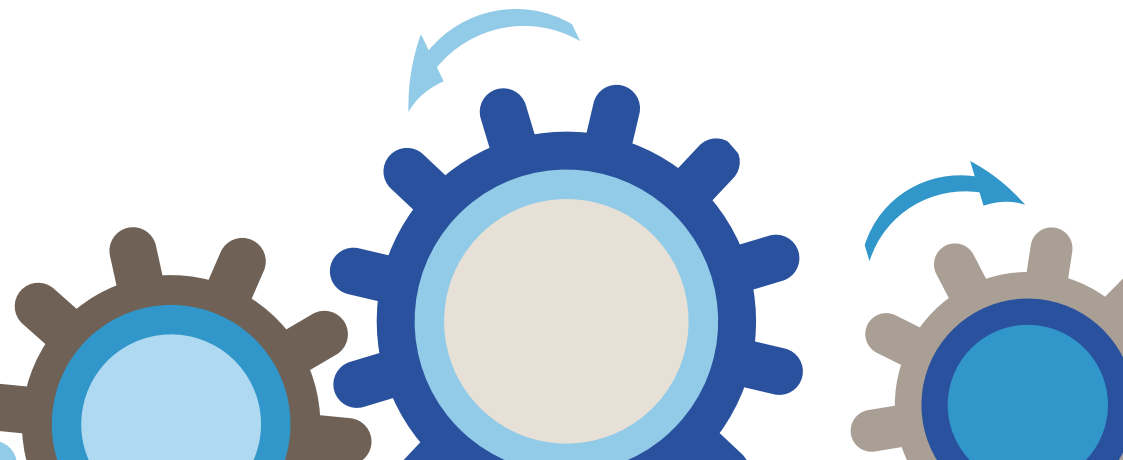

Genom att satsa mer på omvårdnadsforskning kan vården utvecklas och vårdskador förebyggas, något som leder till förbättringar för patienter och närstående. När vårdskador förebyggs kan resurser frigöras till de mest behövande. För att möta de problem som finns i dagens vård och omsorg behövs ökade resurser, både för att ta fram ny kunskap och för att stödja införandet och användningen av forskningsresultat. Anslag till forskningsprojekt inom omvårdnad är oftast mycket små, rent av blygsamma om man jämför med andra forskningsområden.

Forskning inom omvårdnad är, i jämförelse med till exempel medicinsk forskning, en ung verksamhet. Därför saknas det behövliga strukturer, med bland annat tjänster för omvårdnadsforskare inom vårdverksamheten som kan verka för att forskningsresultaten kommer till nytta. Det behövs fler forskande sjuksköterskor för att kombinera forskning med patientnära arbete inom omvårdnad.

En nära koppling mellan forskning och den dagliga vården är en förutsättning för att relevanta problem ska bli föremål för forskning och att forskningsresultaten ska komma till nytta. Vi vill uppmuntra och stödja patienter och närstående att vara delaktiga i vården och efterfråga den bästa omvårdnaden.

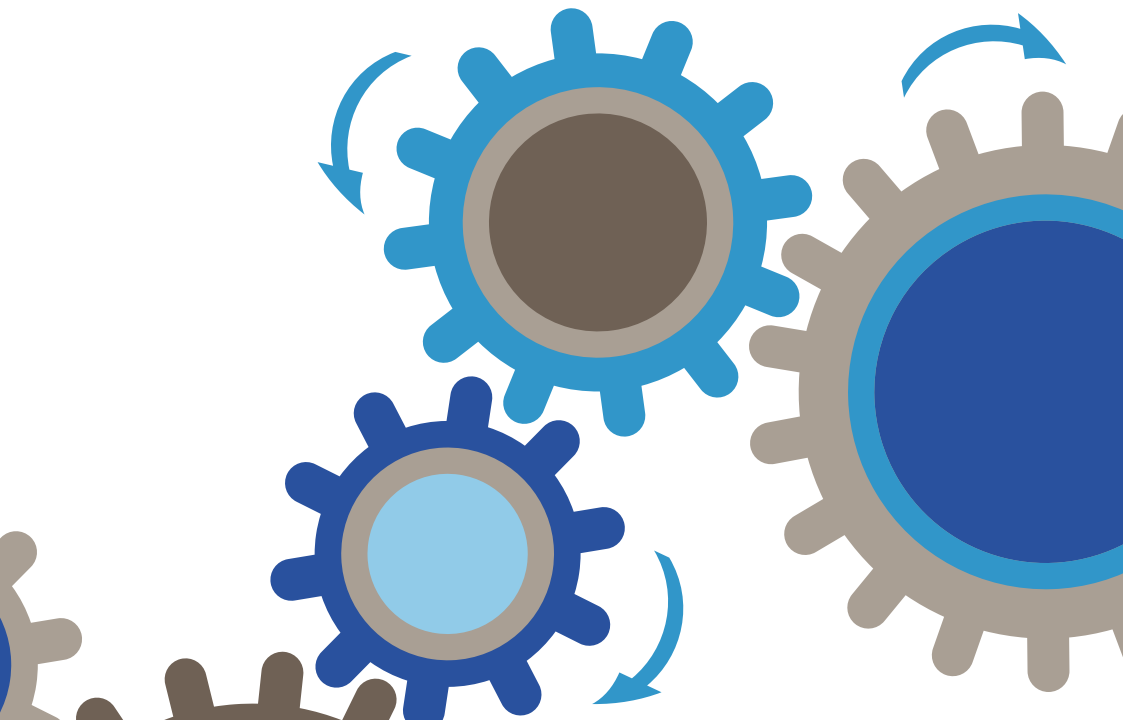
” När vårdskador förebyggs kan resurser frigöras till de mest behövande.

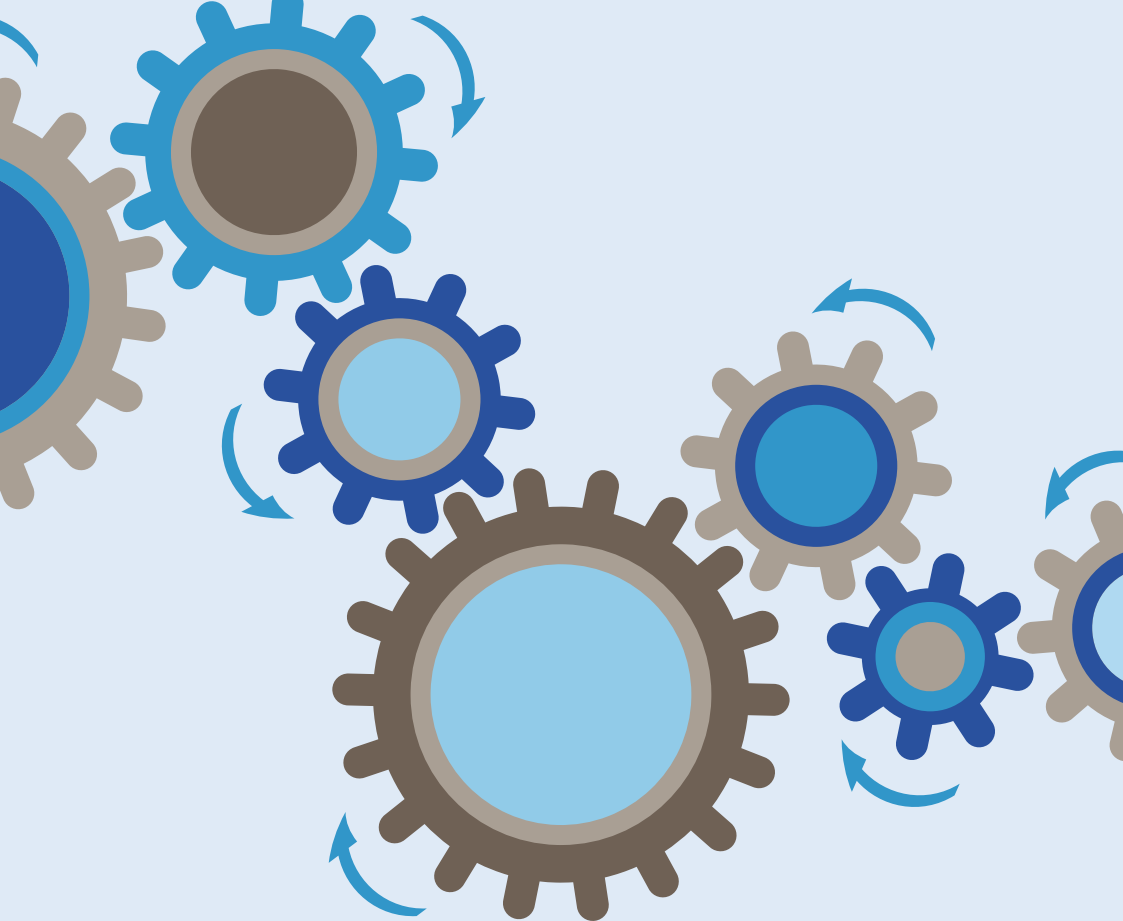

Svensk sjuksköterskeförening anser att följande satsningar krävs och att beslutsfattare på alla nivåer måste driva dessa frågor:

- öka anslagen till omvårdnadsforskning
- skapa fler tjänster för forskande sjuksköterskor
- tjänster för disputerade sjuksköterskor ska kombinera patientnära verksamhet med forskning
- arbetsgivare och lärosäten måste inrätta fler tjänster för kliniska professorer och lektorer
- satsa på den kommunala hälso- och sjukvården som är speciellt eftersatt när det gäller resurser för forskning.

Svensk sjuksköterskeförening vill samverka med massmedia, patientföreningar, sjukvårdspolitiker och andra med intresse för vård- och omsorgsfrågor. Kontakta oss gärna för en fortsatt dialog!

Svensk sjuksköterskeförening

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
Tel 08-412 24 00
www.swenurse.se

Svensk sjuksköterskeförening är sjuksköterskornas professionella organisation. Vi företräder professionens kunskapsområde med syfte att främja forskning, utveckling, utbildning samt kvalitetsutveckling inom vård och omsorg. Alla legitimerade sjuksköterskor och sjuksköterskestuderande kan bli medlemmar. www.swenurse.se